

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: Eesti kodaniku samast soost registreeritud elukaaslasele elamisloa mitteandmine on põhiseadusvastane

Riigikohus: Eesti kodaniku samast soost registreeritud elukaaslasele elamisloa mitteandmine on põhiseadusvastane

21. juuni 2019

Riigikohtu üldkogu tunnistas tänase otsusega põhiseadusvastaseks ja kehtetuks välismaalaste seaduse osas, milles see välistab tähtajalise elamisloa andmise Eesti kodaniku samast soost registreeritud elukaaslasele Eestis pereelu elamiseks.

Riigikohtusse jõudnud küsimus välismaalaste seaduse põhiseadusele vastavusest võrsus kahest kohtuasjast, milles kaebajad vaidlustasid Politsei- ja Piirivalveameti otsuseid keelduda tähtajalise elamisloa andmisest. Elamisluba taotlesid välismaalased, kes soovisid asuda Eestisse elama enda Eesti kodanikust registreeritud elukaaslase juurde. Ringkonnakohtus leidis, et välismaalaste seadus on põhiseadusega vastuolus, kuna selles puudub õiguslik alus tähtajalise elamisloa andmiseks sellises olukorras, ning algatas Riigikohtus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse.

Riigikohtu üldkogu hinnangul oli kohtuasjas küsimuse all see, kas põhiseaduses tagatud perekonnapõhiõigus kaitseb ka samast soost registreeritud elukaaslase õigust Eestis pereelu elamiseks. Eesti põhiseaduses tagatud inimväärikuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetest lähtudes leidis Riigikohus, et perekonnapõhiõigus kaitseb ka samast soost inimeste õigust elada Eestis perekonnana.

Põhiseaduse tõlgendamisel arvestas Riigikohus muu hulgas Euroopa Nõukogu inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning Euroopa Inimõiguste Kohtu (EIK) praktikat. EIK on korduvalt leidnud, et samast soost paarid võivad sarnaselt erinevast soost paaridega elada stabiilses ja pühendunud suhtes. Kui tegemist on faktilise partnerlusega, on neil samamoodi õigus perekonnaelu kaitsele.

Ringkonnakohtu otsusega nõustudes võttis Riigikohus seisukoha, et välismaalaste seadus rikub perekonnapõhiõigust ning on seega põhiseadusvastane osas, milles see välistab tähtajalise elamisloa andmise Eesti kodaniku samast soost registreeritud elukaaslasele siin pereelu elamiseks. Kuigi Eesti kodaniku samast soost registreeritud elukaaslasel on võimalus taotleda elamisluba mõnel muul alusel (näiteks töötamiseks), ei taga see inimesele piisavat kindlust, et ta saab Eestis pereelu elada. Nimetatud osas tunnistas Riigikohus välismaalaste seaduse kehtetuks.

Riigikohus selgitas samas, et välismaalaste seadus tervikuna, samuti selles ettenähtud põhiõiguste piirangud, võimaldavad riigil kontrollida välismaalaste Eestisse saabumist ja siin viibimist. Lubades otsustada selle üle, kas ja millistel tingimustel lubada riiki välismaalasi, võimaldab seadus edendada Eesti riigi põhiseaduslikke eesmärke, sealhulgas riigi sisemise rahu kaitset ning eesti rahvuse säilimist. Nende eesmärkide saavutamisel peab riik aga arvestama inimeste era- ja perekonnaelu kaitsmise vajadusega ning leidma viise, kuidas reguleerida välismaalaste riiki saabumist ja siin viibimist põhiõigusi vähem riivavate seadustega.

OTSUS [1]

Iris Raudsik
Kommunikatsioonispetsialist
iris [dot] raudsik@riigikohus [dot] ee
+372 7309 025

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-eesti-kodaniku-samast-soost-registreeritud-elukaaslasele-elamisloa>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-18-5/17>